

КЛІМАТИЗАЦІЯ

УДК 697.94 (0.75)

Лабай В., Іванух Т.

ДУ “Львівська політехніка”, кафедра теплогазоводопостачання і вентиляції

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМ КОНДИЦІОНУВАННЯ ПОВІТРЯ МЕТОДОМ ЕКСЕРГЕТИЧНОГО АНАЛІЗУ

© Лабай В., Іванух Т., 2000

Methodics of exergetic analysis of the air conditioning systems is considered in this paper . It was defined that the system with I and II recirculations has highest exergetic efficiency rate in comparison with the system without recirculations and the system having I recirculation.

Зменшення затрат енергії, споживаної системами кондиціонування повітря (СКП), диктує необхідність їх оптимізації, що найповніше може бути досягнуто на основі ексергетичного аналізу, який враховує не тільки кількість, але й якість затраченої енергії.

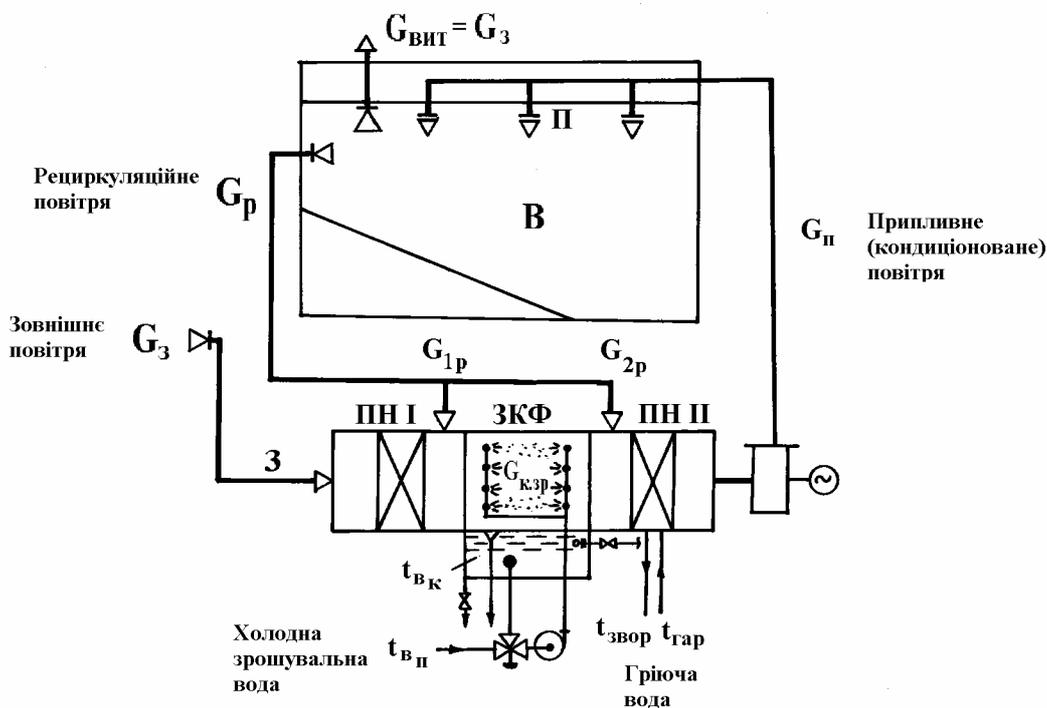

Рис. 1. Схема СКП із застосуванням I і II рециркуляцій
(може використовуватися як прямотечійна СКП і СКП з I рециркуляцією)

Авторами виконаний порівняльний аналіз роботи різних схем СКП (прямотечійної, з I рециркуляцією, з I і II рециркуляціями (рис.1)), які обслуговують зал кінотеатру на 400 місць у м.Маріуполі в теплий період року (ТПР).

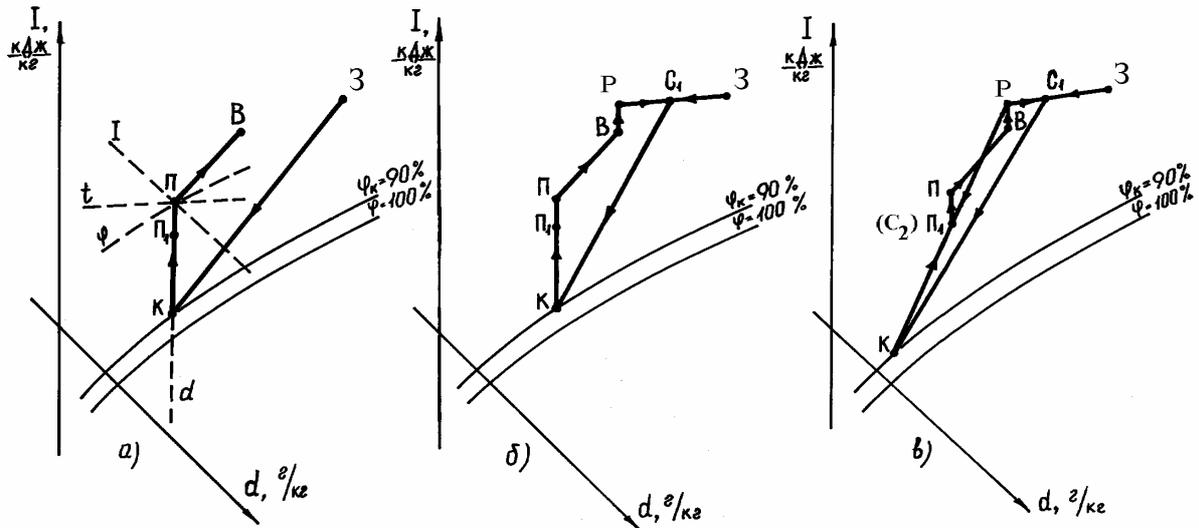

Рис.2. Процеси зміни стану вологого повітря

в різних установках кондиціонування повітря (теплій період року):

а) прямотечійній; б) з I рециркуляцією; в) з I і II рециркуляціями.

ЗР – процес змішування зовнішнього повітря з повітрям I рециркуляції;

С₁К і ЗК – процес політропної обробки (охолодження та осушення) повітря в зрошувальній камері; КП₁ (для прямотечійної СКП і СКП з I рециркуляцією) – підігрівання повітря у повітрянагрівниках II підігріву;

з I рециркуляцією) – підігрівання повітря у повітрянагрівниках II підігріву;

КР (для СКП з I і II рециркуляціями) – процес змішування повітря, яке пройшло камеру зрошення, з повітрям II рециркуляції;

П₁П – підігрівання на 1 °С у вентиляторі і припливному повітропроводі;

ПВ – процес асиміляції тепло- і вологонадлишків у приміщенні

Послідовність змін, які відбуваються з вологим повітрям, що проходить через різні установки кондиціонування повітря (УКП), наведені на рис.2. Побудова на I-d-діаграмі виконана відповідно до [2].

У розрахунку, проведеному згідно з [2], прийняті параметри зовнішнього повітря (навколишнього середовища) $t_3 = t_0 = 31.8$ °С; $I_3 = I_0 = 60.7$ кДж/кг і $P_3 = P_0 = 1010$ гПа та параметри внутрішнього (кондиціонованого) повітря в залі $t_B = 26$ °С і $\varphi_B = 50\%$, а також різниця температур між внутрішнім і припливним повітрям $\Delta t_{пр} = t_B - t_{II} = 5$ °С.

Розрахунками встановлені надлишки явної $Q_{надл}^я = 30000$ Вт і повної $Q_{надл}^п = 42600$ Вт теплоти і надлишки $W_{надл} = 18.7$ кг/год вологи. Отримана для цього продуктивність кондиціонера $G_{II} = 22400$ кг/год ($L_{II} = 18700$ м³/год) може бути забезпечена кондиціонером КТЦ 2-20 із встановленою потужністю електродвигуна вентилятора $N_{вст} = 11$ кВт і ККД вентилятора $\eta_{вент} = 0.6$. Для СКП з рециркуляцією внутрішнього повітря кількість зовнішнього повітря прийнято $G_3 = 9270$ кг/год = $0.414 G_{II}$. Відповідно для СКП з I рециркуляцією кількість рециркуляційного повітря – $G_{Iр} = 13130$ кг/год = $0.586 G_{II}$, а для СКП з I і II рециркуляціями кількість повітря для I рециркуляції –

$G_{1p} = 3100$ кг/год = $0.138G_{II}$ і для II рециркуляції – $G_{2p} = 10030$ кг/год = $0.448G_{II}$.
Температура води, яка живить повітрянагрівник II підігріву, $t_{\text{гпр}} = 70$ °С, а температура води, яка виходить з повітрянагрівника, $t_{\text{звор}} = 42$ °С. Початкова і кінцева температури зрошувальної води для прямотечійної СКП $t_{\text{вп}} = 8.8$ °С, $t_{\text{вк}} = 11.7$ °С, для СКП з I рециркуляцією – $t_{\text{вп}} = 9.3$ °С, $t_{\text{вк}} = 11.8$ °С, а для СКП з I і II рециркуляціями – $t_{\text{вп}} = 10.8$ °С, $t_{\text{вк}} = 12.5$ °С.

У розрахунках не враховані втрати у навколишнє середовище; прийнято, що в зрошувальній камері відбувається політропний процес охолодження та осушення повітря. Параметри, які характеризують стан повітря у всіх точках процесів для різних СКП, зведені в таблиці.

Параметри точок, які характеризують стан вологого повітря під час роботи СКП

Точки на I – d діаграмі	Температура t, °С	Питома ентальпія I, кДж/кг	Вологовміст d, г/кг	Відносна вологість φ, %	Питома ексергія e, кДж/кг
З (О)	31.8	60.7	11.3	38	0
В	26	53.3	10.7	50	0.067
П	21	46.4	10.0	62	0.227
Р	27	54.2	10.7	47	0.049
П ₁ (С ₂)	20	45.3	10.0	66	0.267
К для прямотечійної СКП і СКП з I рециркуляцією	15.5	40.7	10.0	90	0.490
К для СКП з I і II рециркуляціями	14.6	38.3	9.5	90	0.559
С ₁ для СКП з I рециркуляцією	29.0	56.7	10.9	43	0.019
С ₁ для СКП з I і II рециркуляціями	30.6	59.1	11.1	40	0.005

Питома ексергію вологого повітря у відповідних точках процесів визначали за формулами [1, 4]:

$$e = e_{\phi} + e_x, \text{ кДж/кг}, \quad (1)$$

де питома фізична ексергія:

$$e_{\phi} = \left(\bar{c}_{\text{с.пов}} + \bar{c}_{\text{п}} \frac{d}{1000} \right) \left(T - T_0 - T_0 \ln \frac{T}{T_0} \right); \quad (2)$$

$\bar{c}_{с.пов}$ і $\bar{c}_{п}$ – відповідно середня питома теплоємність (при сталому тискові) сухого повітря і водяної пари, кДж/(кг · К); T_0 і T – відповідно абсолютна температура зовнішнього повітря (навколишнього середовища) і повітря у відповідній точці процесу, К; питома хімічна ексергія:

$$e_x = T_0 \left[\left(R_{с.пов} + R_{п} \frac{d}{1000} \right) \ln \frac{622 + d_0}{622 + d} + R_{п} \frac{d}{1000} \ln \frac{d}{d_0} \right]; \quad (3)$$

$R_{с.пов}$ і $R_{п}$ – відповідно газова стала сухого повітря і водяної пари, кДж/(кг · К); d_0 і d – відповідно вологовміст зовнішнього повітря і повітря у певних точках процесу, г/кг.

Результати розрахунків питомої ексергії вологого повітря у відповідних точках процесу наведено у таблиці.

Ексергетичний ККД, який характеризує ефективність роботи, для різних схем систем кондиціонування визначали за формулою [1]:

$$\eta = \frac{E_{п} - E_{в}}{E_{вп} - E_{вк} + E_{гар} - E_{звор} + N_{вент}}, \quad (4)$$

де $E_{п}$ і $E_{в}$ – відповідно ексергія припливного і внутрішнього повітря, кВт; $E_{вп} - E_{вк}$ – зменшення ексергії води у зрошувальній камері, кВт; $E_{гар} - E_{звор}$ – зменшення ексергії теплоносія у повітряонагрівнику II підігріву, кВт; $N_{вент}$ – електрична потужність приводу вентилятора, кВт.

Значення величин, які входять у формулу (4), розраховували так [1]:

$$E_{п} = \frac{G_{п} \cdot e_{п}}{3600} = 1.413 \text{ кВт}; \quad (5)$$

$$E_{в} = \frac{G_{п} \cdot e_{в}}{3600} = 0.417 \text{ кВт}; \quad (6)$$

– для *прямотечійної СКП*:

$$E_{вп} - E_{вк} = \frac{G_{п} \cdot \left(I_{к} + \frac{d_3 - d_{к}}{1000} \cdot i_{вк} - I_3 \right)}{3600} \cdot \left(1 - \frac{T_0}{\bar{T}_в} \right) + \frac{G_{п} \cdot d_3 - d_{к}}{3600 \cdot 1000} \cdot e_{вк} = 9.491 \text{ кВт}, \quad (7)$$

де I_3 і $I_{к}$ – відповідно питома ентальпія зовнішнього повітря і повітря в кінці камери зрошення, кДж/кг; d_3 і $d_{к}$ – відповідно вологовміст зовнішнього повітря і повітря в кінці камери зрошення, г/кг; $i_{вк} = c_{в} \cdot t_{вк} = 49.02$ кДж/кг – питома ентальпія води при кінцевій її температурі в камері зрошення; $c_{в} = 4.19$ кДж/(кг · К) – питома теплоємність води (при сталому тискові); $\bar{T}_в = 273 + 0.5(t_{вп} + t_{вк}) = 283.25$ К – абсолютна середня температура води в камері зрошення; $e_{вк} = c_{в} \cdot \left(T_{вк} - T_0 - T_0 \ln \frac{T_{вк}}{T_0} \right) = 2.905$ кДж/кг – питома ексергія води при кінцевій її температурі в камері зрошення;

– для *СКП з рециркуляціями*:

$$E_{вп} - E_{вк} = \frac{G_{к.зр} \cdot \left(I_{к} + \frac{d_{c1} - d_{к}}{1000} \cdot i_{вк} - I_{c1} \right)}{3600} \cdot \left(1 - \frac{T_0}{\bar{T}_в} \right) + \frac{G_{к.зр} \cdot d_{c1} - d_{к}}{3600 \cdot 1000} \cdot e_{вк}, \quad (8)$$

де $G_{к.зр}$ – витрата повітря через зрошувальну камеру, кг/год (для СКП з I рециркуляцією $G_{к.зр} = G_{II}$; для СКП з I і II рециркуляціями $G_{к.зр} = 0.552 G_{II}$); I_{c1} і d_{c1} – відповідно питома ентальпія і вологовміст повітря на вході у зрошувальну камеру;

– результати розрахунків для СКП з I рециркуляцією:

$$i_{вк} = 49.44 \text{ кДж/кг}; \bar{T}_в = 283.55 \text{ К}; e_{вк} = 2.876 \text{ кДж/кг}; \\ E_{вп} - E_{вк} = 7.457 \text{ кВт};$$

– результати розрахунків для СКП з I і II рециркуляціями:

$$i_{вк} = 52.38 \text{ кДж/кг}; \bar{T}_в = 284.65 \text{ К}; e_{вк} = 2.674 \text{ кДж/кг}; \\ E_{вп} - E_{вк} = 5.051 \text{ кВт};$$

$$E_{гар} - E_{звор} = \frac{G_{II} \cdot (I_{п1} - I_{к}) \cdot \left(1 - \frac{T_0}{\bar{T}_{г.в}}\right)}{3600} = 2.106 \text{ кВт}, \quad (9)$$

де $\bar{T}_{г.в} = 273 + 0.5(t_{гар} + t_{звор}) = 329 \text{ К}$ – абсолютна середня температура гарячої води у повітронагрівнику II підігріву;

$$N_{вент} = N_{вст} \cdot \eta_{вент} = 6.6 \text{ кВт}.$$

Підставляючи розраховані значення величин у формулу (4), обчислюємо значення ексергетичного ККД для прямотечійної СКП $\eta_{екс} = 0.055$, для СКП з I рециркуляцією $\eta_{екс} = 0.062$, для СКП з I і II рециркуляціями $\eta_{екс} = 0.085$.

Висновки. 1. Розроблено методику оцінки ефективності систем кондиціонування повітря на основі ексергетичного аналізу.

2. При однаковій продуктивності різних схем систем кондиціонування повітря (прямотечійної, з I рециркуляцією, з I і II рециркуляціями) перевагу слід надавати системам з I і II рециркуляціями як таким, що мають найвищий ексергетичний ККД.

1. Шаргут Я., Петела Р. *Эксергия. Пер. с польск. под ред. В.М. Бродянского.* – М., 1968. 2. Богословский В.Н., Кокорин О. Я., Петров Л. В. *Кондиционирование воздуха и холодоснабжение: Учебник для вузов.* – М., 1985. 3. СНиП 2.04.05–86. *Отопление, вентиляция и кондиционирование.* – М., 1987. 4. Прохоров В.И., Шилклопер С.М. *Метод вычисления эксергии потока влажного воздуха // Холодильная техника.* – 1981. – № 9. С.37-41.

УДК 697.9.001.2

Жуковський С., Жуковська З.

ДУ “Львівська політехніка”, кафедра теплогазопостачання і вентиляції

ОСОБЛИВОСТІ РОЗРАХУНКУ НЕОРГАНІЗОВАНОГО ПРИРОДНОГО ПОВІТРООБМІНУ ПОМЕШКАНЬ ЖИТЛОВИХ БУДИНКІВ

© Жуковський С., Жуковська З., 2000

This article presents the method of calculation of the uncontrolled natural air exchange in the rooms of civil buildings, which is based on the solution of the system of